

Első fejezet

ALKONYAT

1

Verőfényes, négynapos délután volt. Onos nagy, aranyló gömbje magasan állt a nyugati égbolton, s a kis, vörös Dovim is fürgén kapaszkodott a szemhatáron. Az ellenkező irányban Trey és Patru szikrázó fehér pontján akadt meg az ember tekintete, a keleti ég bíbor háttere előtt. Lagash legészakibb kontinensének hullámzó rónaságait káprázatos fény öntötte el. Kellariten 99-nek, a Jonglori Városi Pszichiátriai Intézet igazgatójának irodájában hatalmas ablakok tárultak körben a nagyszerű látványra.

Sheerin 501, a Saro Egyetem szakembere, aki pár órája érkezett Jonglorba Kellariten sürgős hívására, mégis azon morfondírozott, vajon miért van olyan nyomott hangulatban. Sheerin alapjában véve jó kedélyű ember volt, s a négy nap együttes jelenléte rendszerint még emelkedettebbé tette amúgy is rózsás kedvét. Ma azonban valamiért nyugtalan, izgatott lelkiállapotban volt, noha idegességét iparkodott tőle telhetően magába fojtani. Végül is a lelki épség szakértőjeként hívták Jonglorba, nem másért.

– Talán az volna a legokosabb, ha először pár áldozattal beszélne – vetette fel Kellariten.

A pszichiátriai klinika igazgatója vézna, csupa csont, beesett mellű, vérszegény emberke volt. Sheerin – a maga kicsattanó egészségével homlokegyenest az ellentéte – vele született gyanakvással viseltetett minden halandó iránt, aki felnőtt léte-re fele annyit sem nyom, mint jómaga.

Talán Kellariten fizimiskáját túróm nehezen – gondolta. – Akár egy két lábon járó csontváz.

– Netán a Titkok Alagútját kívánja inkább személyesen is megtapasztalni, dr. Sheerin? – kérdezte az igazgató.

Sheerinnek sikerült nevetést kipréselnie magából, remélve, hogy nem hangzik túl erőltetettnek.

– Előbb mégis az áldozatokkal kellene talán beszélnem – mondta. – Valamivel felkészültebben tudnék így szembenézni az Alagút rémségeivel.

Kellariten boldogtalanul pislogott mélyen ülő, sötét szemével. Cubello 54, a Jonglori Centenárium Kiállítás jól fésült, sima modorú jogásza szólalt meg helyette.

– Ugyan már dr. Sheerin! „Az Alagút rémségei!” Kissé túlzón fogalmaz, nem gondolja? Végül is egyelőre csupán újságcikkekben ismeri az ügyet. Nem szólva arról, hogy a betegeket „áldozatoknak” titulálja. Mindennek nevezhetők, csak annak nem.

– Dr. Kellariten élt ezzel a kifejezéssel – mondta Sheerin mogorván.

– Meggyőződésem, hogy dr. Kellariten csak a legáltalánosabb értelemben beszélt erről. Én mindenesetre részrehajlónak, éppen ezért elfogadhatatlannak érzem a szóhasználatát.

Sheerin az ügyvédre pillantott. A tekintetében tükröződő szakmai tárgyilagosságot lassan ellenszenv váltotta fel.

– Ha jól értettem, több halálos áldozata is van az Alagútban tett kirándulásnak. Javítson ki, ha tévedek.

– Valóban volt pár haláleset az Alagútban. Egyelőre azonban semmiből sem következtethetünk arra, hogy az Alagút okozta volna halálukat, doktor úr.

– Megértem, miért ódzkodik annyira ettől a következtetéstől, jogtanácsos úr – felelte Sheerin fagyosan.

Cubello felháborodottan meredt a kórházigazgatóra.

– Dr. Kellariten! Ha a vizsgálat továbbra is ebben a hangnemben zajlik, ezennel kikérem magamnak! Az ön dr. Sheerinjét szakértői minőségben hívtuk ide, s nem a vád tanújaként van jelen!

– Csupán általánosságban nyilatkoztam a jogászokról, jogtanácsos úr, aminek semmi köze a Titkok Alagútjában történetekhez – kuncogott Sheerin.

– Dr. Kellariten! – kiáltotta újfent Cubello, s az arca bíborszínűre vált a haragtól.

– De kérem, uraim – hápogta Kellariten, s pillantása ide-oda járt kettejük között.

– Maradjunk jó barátok, nem igaz? Hiszen ugyanaz a cél vezérel mindnyájunkat, legalábbis úgy hiszem. Meg akarjuk tudni, mi történt valójában a Titkok Alagútjában, hogy soha többé ne kerüljön sor ilyen... hm... szerencsétlenségre.

– Egyetérték – mondta Sheerin békülékenyen. Csak az idejét pocsékolja, ha tovább acsarkodik a jogászra, amikor sokkalta fontosabb kérdésekkel kell foglalkoznia.

Nyájasan rámosolygott hát Cubellóra.

– Nem kenyerem a vádaskodás. Általában igyekszem olyan helyzetet teremteni a munkám során, amely elejét veszi a vádemelés lehetőségének. Talán akkor megnézhetnénk az egyik betegét, dr. Kellariten. Aztán pedig megebédelnénk, és megvitátnánk mindazt, amit eddig az Alagútról megtudtunk. Ebéd után folytatnánk a betegekkel...

– Ebéd? – motyogott Kellariten tétován, mintha az evés fogalma ismeretlen volna előtte.

– Igen, ebéd. A déli étkezés. Régi jó szokásom, doktor úr. De persze várhatok is vele. Mindenesetre lássuk az egyik beteget.

Kellariten bólintott.

– Azt hiszem, Harrimmel kellene kezdenünk – fordult az ügyvédhez. – Ma remek formában van. Ahhoz mindenképpen, hogy kibírja egy idegen faggatózását.

– És mi volna, ha Gistin 190-nel próbálkoznánk? – kérdezte a jogász.

– Nem rossz ötlet, de nincs olyan jó állapotban, mint Harrim. Hadd mondja el előbb az egésztest Harrim, aztán beszélhet még a doktor úr Gistinnel, és... mondjuk... mondjuk Chimmilittel. Mármint ebéd után.

– Köszönöm – mondta Sheerin.

– Ha volna kedves erre fáradni, dr. Sheerin...

Kellariten egy üvegfalú folyosó felé mutatott, amely az irodájából vezetett át a kórházépületbe. A szellős átjáróról, mely a négy nap vakító fényében fürdött, teljes körpanoráma nyílt az égre, és a várost körülölelő alacsony, szürkészöld dombokra.

A kórházigazgató megállt egy pillanatra, hogy a kilátásban gyönyörködjék. Az apró emberke savanyú, elgyötört vonásai hirtelen megfiatalodtak, szinte újjászülettek, amint arca megmártózott Onos meleg, cirógató sugarainak, s a jóval zordonabb Dovim, Patru és Trey fényének együttes özönében.

– Csodás napunk van ma, nem igaz, uraim? – kiáltotta oly lelkesedéssel, amit Sheerin meglepőnek ítélt egy ilyen szemlátomást zárkózott, rideg egyéniség szájából. – Milyen pompás érzés egyszerre látni mind a négy napot az égen! Hogy felderül a szívem, amikor fényük egyszerre cirógatja arcomat! Mihez is kezdenénk szépséges napjaink nélkül, mondják?

– Bizony, bizony – bólogatott Sheerin.

Ami azt illeti, maga is megkönnyebbült kissé.

2

A bolygó túlsó felén Sheerin 501 egyik egyetemi kollégája ugyancsak az eget kémlelte. De a látvány benne csupán rettegést ébresztett, semmi mást.

Siferra 89, a régészeti tanszék munkatársa másfél éve folytatta ásatásait Beklimot ősi lelőhelyén, a távoli Sagikan-félszigeten. Most, ahogy a közelgő katasztrófa előjeleit szemlélte, szinte kővé dermedt a rémülettől.

Az ég semmi jóval nem kecsegtetett. A világnak ezen a felén jelenleg mindössze Tano és Sitha világítottak, hideg, kemény fényüket a régész mindig is örömtelennek, mi több, lehangolónak érezte. A kétnapos égbolt mélykék háttérével nyomasztóan hatott a baljós, tépett árnyakat vető világítás. Dovim éppen most gördült a távoli Horkkan-hegység csipkés gerince fölé, de a kis vörös nap halvány parazsa sem derítette fel Siferrát.

Tudta ugyan, hogy Onos meleg, sárga fénye hamarosan megjelenik keleten, és megvidámítja a szíveket, pillanatnyilag azonban kisebb gondja is nagyobb volt, mint a ragyogó égitest hiánya.

Gyilkos homokvihar készült lecsapni Beklimotra. Néhány percen belül végigseper az ásatáson, s ki tudja, miféle pusztítást végez. A legrosszabbra számíthat. A vihar feldönti a sátrakat, felborogatja a gondosan szétválogatott leletek tálcáit, szétszórja tartalmukat. Egyetlen szemvillanás alatt tönkreteszi fényképezőgépeiket, a rajzfelszerelést, a féltő gonddal egymásra helyezett metszetrajzokat – hosszú, fáradságos munkájuk minden eredményét.

És ez még nem minden. Komoly esély van arra is, hogy valamennyien itt lelik halálukat.

S ami talán még ennél is rosszabb, Beklimot – a civilizáció bölcsője, Lagash legősibb ismert városa – maga is veszélyben forog.

A próbaárkok, melyeket Siferra a környező alluviális síkságba vágatott, fedetlenül várták a szél rohamát. Ha a vihar elég heves lesz, rengeteg homokot szív magába, s iszonytató erővel csapja Beklimot törékeny, védtelenül maradt romjaira – végigtarolva, szétroppantva, újra eltemetve az ősi várost. Akár teljes alapzatokat is felszakíthat, s végiggörgethet a szikkadt lapályon.

Beklimot, a történelmi emlékek e gyöngyszeme a világ legféltettebb kincsei közé tartozott. Hogy Siferra ásatásai netán kárt tehetnek benne, olyan kockázat volt, ami mindennaposnak számított a régészek munkájában, akik egy kapavágást sem tehetnek anélkül, hogy eközben valamit meg ne bolygassanak. Efféle veszélyekkel mindenki számolt. Ám hogy a síkság szívét éppen akkor hagyja védtelenül, ami-

kor az évszázad legszörnyűbb homokviharát várják, ehhez példátlan balszerencse kell...

Nem. Ez már több a soknál. Ha Beklimotot most az ő hibája miatt szétdúlja a vihar, örök szégyen vár rá.

Talán valóban átok ül ezen a helyen, amint azt a babonásabbak rebesgették. Siferra 89-nek sohasem volt sok türelme a rögeszmékhez, bármifélek legyenek is. Ez a munka azonban, amelytől pályája megkoronázását remélte, kezdettől fogva csupán bajt hozott rá. Most pedig karrierje végével fenyegeti – ha életét megkíméli egyáltalán.

Eilis 18, egyik asszisztense érkezett rohanvást hozzá. Az apró, inas emberke egészen eltörpült Siferra magas, kisportolt alakja mellett.

– Mindent rögzítenünk kell, amit csak tudunk! – kiáltotta főnökének zihálva. – A többi már az istenek jóakarátán múlik!

– Istenek? Miféle istenek? Látott egyet is errefelé, Eilis?

– Csak azt akartam mondani...

– Tudom, mit akart mondani. Ne haragudjon.

Az ellenkező irányból Thuvvik 443, a munkafelügyelő érkezett. Szeme kerekre tágult a félelemtől.

– Asszonyom! Asszonyom, hol bújhatnánk meg? Nincs hova elbújnunk!

– Mondtam már, Thuvvik. Húzódjanak a szikla mögé!

– Betemet a homok, megfulladunk!

– A szikla megvédi önöket, ne féljen – felelte Siferra, noha maga sem igen hitte, amit mond. – Menjenek oda! És maradjon is ott mindenki!

– És ön, asszonyom? Ön miért nem jön közénk?

Siferra meglepetten pillantott alkalmazottjára. Csak nem képzelem, hogy külön búvóhelyet készített magának, ahol nagyobb biztonságban volna, mint a többiek?

– Mindjárt jövök, Thuvvik. Na, induljon! Ne zavarjon most!

Az út túloldalán, a hatszögletű téglapépület közelében, amit a korai feltárók Napok Templomának kereszteltek el, megpillantotta Balik 338 zömök alakját. Pislogva, tenyerével árnyékolva szemét Tano és Sitha fagyos fénye ellen, észak felé nézett, a homokvihar irányába. Szája fájdalmas mosolyra torzult.

Balik volt a rétegtani vizsgálatok vezetője, egyúttal többé-kevésbé az expedíció meteorológusa is. Folyamatos időjárás-jelentéseket készített a csoportnak, s feladata volt, hogy az esetleges rendhagyó eseményekre is figyelmeztessen.

Ilyesmi azonban csak a legritkább esetben fordult elő a Sagikan-félsziget elképesztően száraz időjárásában, ahol évtizedenként legfeljebb egyszer esett mérhető mennyiségű csapadék. Az egyetlen említésre méltó éghajlati változás, ami előfordult e vidéken, a légáramlatok időnkénti módosulása volt, mely forgószelet és homokvihart támaszthatott, de évszázadonként egy-kettőnél többet effélékből sem jegyeztek fel.

Vajon Balik elkeseredett arckifejezése büntudatából fakadt, amiért elmulasztotta megjövedölni a vihar bekövetkeztét, vagy éppenséggel azért látszott olyan kétségbeesettnek, mert nagyon is tudatában volt a közelgő végítélet veszett dühének?

Ha csak kicsivel több idejük marad felkészülni a vihar fogadására, gondolta Siferra, minden másképpen alakul. Gondolatban végigfutott az áruló jelek során, melyek mind a fenyegető veszélyre figyelmeztethették volna őket – feltéve, ha van annyi eszük, hogy felfigyeljenek rájuk. Az egyik pillanatról a másakra rájuk szálló perzse-

ló hőség, mely még a Sagikan-félsziget fogalmai szerint is kibírhatatlannak bizonyult; az állandó, északról fúvó könnyű szellőt hirtelen felváltó halálos, rezzenetlen némaság, utóbb a délről támadt különös, nyirkos szél. A khalla-madarak is, ezek a baljós, aszott dögevők, melyek vámpírként szállták meg a vidéket, valamennyien szárnyra keltek a szél jöttére, s úgy hussantak el a dúnék borította nyugati pusztaság felé, mintha démonok kergetnék őket.

Ez utóbbi – a madarak kétségbeesett menekülése a dűnevidékre – már igazán feltűnő jelenség volt, merengett Siferra.

De hát mindenki mélyen munkájába temetkezett az ásatáson, s nem vette észre, mi folyik körülötte. Vagy nem akarta észrevenni. Ha nem veszünk tudomást a homokvihar közeledtéről, tán még irányt vált, és másokat szerencsétlen látogatásával.

Aztán meg ott volt az a messzi északon, szinte a semmiből előtűnő szürke felhőske; aprócska pecsét a sivatagi ég zordon pajzsán, mely máskor oly átlátszó volt, mint az üveg...

Hogy felhő volna? Hol látsz te itt felhőt? Nincs itt felhő egy szál se!

Ugyanaz a struccpolitika.

Mostanára a felhő a fél eget betöltő fekete fergeteggé növekedett. A szél továbbra is délről fújt, de többé nem volt nyirkos, hanem perzselt, mint a kemencéből kicsapó láng. Azután ellenirányból is szél támadt, az iméntinél erősebb. Az egyik szél nekitámadt a másiknak. És amikor találkoztak...

– Siferra! – kiáltotta Balik. – Itt van a nyakunkon! Siessen fedezékbe!

– Megyek, igen!

Holott semmi kedve nem volt szót fogadni. A legszívesebben az ásatási szelvények közé vetette volna magát, egyszerre mentve mindent a pusztulástól, hogy lefogja a sátorponyvát, karjával takarja az értékes fényképfelvételek halmát, s a frissen feltárt Nyolcszögletű Ház falára tapadva, testével védelmezze a múlt hónapban napvilágra került pompás mozaikokat. De Baliknak igaza volt. Megtett minden tőle telhetőt ezen az eszeveszett reggelen, hogy biztonságba helyezze az ásatás értékeit. Most már semmi mást nem tehetett, mint hogy behúzódik ő is a lelőhely felső végében magasodó szikla mögé, amely – ha szerencsénk van – megvédi őket a szélvihar legvadabb rohamaitól.

Nekiiramodott hát a szikla irányába. Izmos, erős lábszárai könnyedén röpítették előre a kiégett, repedezett homokon. Még negyven sem volt: magas, ereje teljében lévő nő, aki eddig a pillanatig töretlen optimizmussal tekintett a jövőbe. Egyszeriben azonban minden veszélybe került: tudományos pályafutása, kicsattanó egészsége, talán még az élete is.

A többiek már mind ott szorongtak a szikla tövében, a falécekből sebtében összeeskábált fedezék mögött, melyhez a biztonság kedvéért vízhatlan ponyvát kötözték.

– Adjanak utat! – mondta Siferra, amint közéjük furakodott.

– Asszonyom – nyöszörgött Thuvvik. – Asszonyom, fordítsa vissza a vihart!

Akárha valami mindenható istennőhöz fohászkodna. Siferra élesen felnevetett. A munkafelügyelő ekkor fura mozdulatot tett fölötte – valami szent jel lehet, gondolta a régész.

A többi munkás – valamennyien a romoktól keletre fekvő falucska lakói – ugyanezt a jelet rajzolta fölébe halk mormogás kíséretében. E férfiak, akárcsak apáik és nagyapáik, egész életükben a beklimoti ásatáson dolgoztak a régészek szolgálatá-

ban, türelmes munkával tárva föl az ősi épületeket, s rostálva a homokot az apró, de annál értékesebb leletek után kutatva. Feltehetően megérték már néhány kemény homokvihart. Vajon mindig ennyire elvesztették a fejüket? Vagy ezúttal eddig soha nem tapasztalt fenyegetést véltek kiolvasni a jelekből?

– Tessék! – kiáltott fel Balik. – Már itt is van! – És kezével eltakarta arcát.

A homokvihar dühöngve csapott le rájuk.

Siferra egyenes derékkal fordult szembe a széllel, s a ponyva résein át kikandikált a küklópikus városfal szemközti darabjára, mint aki abban reménykedik, hogy tekintetével bűvölve a romokat, el tudja hárítani felőlük a rontást. Ám alig telt el egy pillanat, s máris kiderült, a kísérlet meghaladja erejét. Hihetetlen forróság csapott le rájuk, oly perzselő, hogy a nő szinte várta, mikor lobban lángra a haja, szemöldöke. Elfordult, karjával védte arcát.

Aztán a mindent elborító homokban már semmit sem látott.

Az egész leginkább felhőszakadáshoz hasonlított, noha az „esőcseppek” nagyon is szilárd állapotúnak bizonyultak. Rettenetes mennydörgés reszkettette meg a levegőget. Valójában persze nem az ég dörgött, csupán millió és millió parányi homokszem ostromolta a talajt. A mindent betöltő lármába más hangok is vegyültek: lágy susogás, érdes percegés, dallamos dobolás, és valami iszonyú üvöltésféle. Siferra elképzelte, amint a lezúduló több tonna homok betemeti a kiásott falakat, templomokat, a települési felszín terebélyes alapzatait, a táborukat.

És maga alá temeti mindannyiukat.

Meggörnyedt, arccal a szikla felé fordult, s várta, hogy eljőjön a vég. Meglepetésére és bosszúságára azon kapta magát, hogy hisztérikus zokogás rázza. Nem akart meghalni. Ez csak természetes: ki örül a saját halálának? Eddig azonban még egyszer sem gondolt arra, hogy vannak a halálnál rosszabb dolgok is.

Beklimotra, a világ leghíresebb régészeti lelőhelyére, az emberiség legrégebb ismert városára, a civilizáció megteremtőjére pusztulás vár – az ő hanyagsága miatt. Lagash legkiemelkedőbb régészei dolgoztak itt, immáron másfél évszázada, a lelőhely felfedezése óta. Elsőnek Galdo 221, a legnagyobb mindójük közül, aztán Marpin, Stinnupad, Shelbik, Numoin, nemzedékről nemzedékre az egész fényes gyülekezet. És utánuk ő, Siferra, aki ostobán megfeledkezett az ásatás lefedéséről, épp egy közelgő homokvihar idején.

Amíg a várost homok takarta, a romok háborítatlanul aludták évezredes álmu-
kat, úgy, ahogyan a zordra forduló időjárás elől elvándorló utolsó lakói hagyták. Azután pedig – Galdóval kezdve – minden régésznek gondja volt rá, hogy egyszerre csak szűk területet tárjon fel, és azt is ernyőkkel, kerítésekkel védelmezze egy esetleges – ritka, ám annál veszedelmesebb – homokvihartól. Mind ez ideig így is volt.

Természetesen ő is felállította a szükséges ernyőket és homokkerítéseket, csak-hogy nem az újonnan ásott árkok s a szentély körül, ahová kutatásait összpontosította. Pedig Beklimot legősibb, leggyönyörűbb épületei álltak itt. És ő – lázas türelmetlenségtől hajtva, egyre a felfedezés izgalmában – megfeledkezett a legegységesebb óvintézkedésekről. Akkor persze másképpen látta. Most viszont, a homokvihar sakálüvöltésével a fülében, a végítélet fellegeivel feje felett...

Még jó, gondolta Siferra, hogy nem élem túl az egészet. Legalább nem kell elolvasnom, mit ír rólam minden, az elkövetkező ötven évben megjelenő régészeti könyv. „Beklimot nagyszerű lelőhelye felbecsülhetetlen adatokkal szolgált a lagashi civilizáció korai fejlődéséről, egészen balszerencsés pusztulásáig, melyet a fiatal,

ambiciózus Siferra 89, a Saro Egyetem munkatársa okozott szakmai hibák elkövetésével...”

- Azt hiszem, vége van – suttogta Balik.
- Hogy mit mond? – kérdezte döbbenten Siferra.
- Vége a viharnek. Nézze! Elcsendesedett odakint.
- Talán betemetett minket ez a tenger sok homok, ezért nem hallunk semmit.
- Nem. Nem temetett be, Siferra!

Baliknak sikerült kissé megemelnie maga előtt a ponyvát. Siferra kikémlelt a szikla és a városfal közti szabad térségre.

Nem hitt a szemének.

Tiszta, mélykék eget látott s a napsugár villogását. Csupán a kettős nap, Tano és Sitha fagyos, sivár, fehér izzása volt, e percben azonban Siferra elképzelni sem tudott szebb látványt.

A vihar elvonult felettük, teljes béke honolt odakint.

De hová lett a homok? Miért nem temetett maga alá mindent?

A romváros sértetlenül magasodott előttük: a kőfal nagy tömbjei, a mozaikok selymes csillámlása, a Napok Templomának oromzatos kőteteje. Még a sátrak zöme is érintetlenül állt, a legfontosabbak mindenképpen. Csupán a munkások szállásai sérültek meg számottevően, de ez a kár is helyrehozható néhány órai munkával.

Siferra továbbra is hitetlenkedve, döbbenten lépett ki búvóhelyéről. Körülnézett. Homokot sehol sem látott. A keményre égett föld, mely az ásatás körzetében a talaj felső rétegét alkotta, tisztán sötétlett mindenütt. Furcsán lecsiszoltnak hatott, ám a vihar más jelet nem hagyott maga után.

Balik tünődve állt a nő mellett.

– A szél, mely a homokot hozta, mindjárt fel is kapta az egészet, s ugyanolyan sebesen, ahogyan ránk zúdította, tovább hordta délnek. Csodával határos, ami történt, Siferra! Ez az egyetlen kifejezés, ami illik rá. Nézze... látja, hogy ledörzsölte a talajt? Letisztogatta a felső laza homokréteget, öt perc alatt végezte el nagyjából ötven év eróziós munkáját, de hát...

Siferra azonban nemigen hallgatott rá. Megragadta Balik karját, és a férfit az ásatás központjától a másik irányba fordította.

- Oda nézzen!
- Hová? Mi van ott?
- Thombo-hegyre – mutatta a régésznő.

A széles vállú rétegtantudós elámult.

- Nagy istenek! Kettérepedt, pontosan a közepén!

Thombo-hegy szabálytalan formájú, közepes nagyságú földhányás volt, mintegy tizenöt perc járásra a város főépületeitől. Több mint száz éve a kutya sem nézett felé, a nagy úttörő, Galdo 221 második expedíciója óta, mivel ő sem talált ott semmi jelentőset. Afféle szemétdombnak tartották, ahová Beklimot hajdan volt lakói a házi szemetüket hajították – önmagában természetesen nem elhanyagolandó lelet, mégis semmitmondó a város egymást érő tüneményes építményeihez képest.

A vihar mindenesetre szemmel láthatóan ide zúdította minden erejét, s néhány perc alatt elvégezte azt a munkát, amit régészek nemzedékei érdektelennek tartottak. A domb testén szeszélyesen kanyargó hasadék futott végig, mint valami iszonyú seb, feltépve s szem elé tárva a lejtő tetejét. A tapasztalt terepmunkásnak – mint

Siferra és Balik – mindössze egyetlen pillantásra volt szüksége, hogy felfogja a láttottak jelentőségét.

– Város a szemétkupac alatt – mormogta Balik.

– Nem is egy. Talán egész sor – mondta Siferra.

– Gondolja?

– Nézze! Ott balra.

– Csak nem valami keresztvonalkás stílusú fal, annak a küklópikus alapzatnak a sarka alatt? – ámult Balik.

– Eltalálta.

Siferra megborzongott. Kollégájához fordult, s látta, hogy az éppoly meglepett, mint jómagá. Szeme tágra nyílt a megdöbbenéstől, arca elszürkült.

– Teremtő Sötétség! – suttogta rekedten. – Mit találtunk, Siferra?

– Nem is tudom. De most, ebben a pillanatban nekilátok, hogy kiderítsem.

A régész nő hátrapillantott a menedékre a sziklafal tövében. Thuvvik és emberei továbbra is rémülten kuporogtak, szent jeleket vetve, s fojtott, remegő hangon imákat mormolva, mintha nem tudnák fölfogni, hogy megmenekültek a vihar szorításából.

– Thuvvik! – kiáltotta Siferra, s élénken, majdhogynem dühösen integetett a munkafelügyelő felé. – Jöjjenek hamar, maga meg az emberei! Fontos munka vár ránk!

3

Harrim 682 nagydarab, tagbaszakadt, ötven körüli férfi volt, karján és mellén kidagadó izmokkal. A hidegre kevés panasza lehetett, mert a testét borító kiadós zsírréteg épp eléggé melegíthette. Sheerin, aki a kórterem ablakából tanulmányozta, nyomban tudta, hogy könnyen szót ért majd vele.

– Mindig is rokonszenveztem azokkal, akik, hm, úgymond extra méretűek – magyarázta Kellaritennek és Cubellónak. – Mivel bizvást közéjük sorolhatom magamat is, ugye, értik? No, nem mintha valaha is ilyen izmaim lettek volna – heherészett kedélyesen. – Hisz csupa háj vagyok. Ennek kivételével, természetesen – tette hozzá, s megkopogtatta koponyáját. – Mi a foglalkozása ennek a Harrimnek?

– Rakodómunkás – felelte Kellariten. – Harmincöt évet töltött a jonglori dokkokban. Sorsjátékon nyerte a belépőjét a Titkok Alagútja megnyitójára. Elvitte az egész családját. Valamennyien belebetegedtek valamelyest, de ő a leginkább. Szégyelli is, hogy nagy, erős férfi létére ennyire összeroppant.

– Képzelem – bólított Sheerin. – Ezt mindenképpen számításba veszem. Menjünk, beszéljünk vele!

Beléptek a szobába.

Harrim az ágyában ült, s érdeklődés nélkül meredt a szemközti falra függesztett, szivárványszínben játszó, pörgő lampionra. Szája barátságos mosolyra húzódott, amikor Kellaritent megpillantotta. A kórházigazgató mögött baktató Cubello láttán azonban megmerevedett, s hogy Sheerint is észrevette, arckifejezése egészen elkomorult.

– Hát ez meg kicsoda? – kérdezte Kellaritentől. – Még egy ügyvéd?

– Ugyan, ugyan. Ez az úr Sheerin 501 a Saro Egyetemről. Azért jött, hogy segítsen önnek meggyógyulni.

– Uff – fintorgott Harrim. – Újabb nagyokos! Mi hasznom volt eddig magukból?

– Tökéletesen igaza van – szólt közbe Sheerin. – Harrim az egyetlen, aki segíthet önmagán, nem igaz? Ezt mindketten nagyon jól tudjuk, és talán rávezethetem a kórháziakat is.

Leereszkedett az ágy szélére, amely megcsikordult a súlya alatt.

– Legalább az ágyak kiválóak errefelé. Annak kell lenniük, ha mindkettőnket elbírnak... Ha jól értem, nem szereti a jogásznépet? Ebben egyetértünk, barátom.

– Nyomorult bajkeverő mindahány – mordult fel Harrim. – Minden hájjal megkent gazemberek. Olyat is kihúznak az emberből, amit nem is akart mondani. Fűt-fát ígérgetnek, oszt a végén a saját szavait használják föl ellene. Én legalábbis így látom.

Sheerin fölpillantott Kellaritenre.

– Muszáj Cubellónak is jelen lennie? Azt hiszem, nélküle sokkal könnyebben elbeszélgetnénk.

– Felhatalmazásom van, hogy részt vegyek mindennemű... – kezdett bele Cubello mereven.

– Kérem – szólt oda Kellariten, inkább eréllyel, semmint udvariasan. – Sheerinnek igaza van. Három látogató egyszerre mindenképpen sok lenne ma Harrimnek. Maga már úgymint hallotta a történetét.

– Hát jó – dünnyögte Cubello sötéten. A következő pillanatban megfordult, és kiment a szobából.

Sheerin lopva intett Kellaritennek, hogy foglaljon helyet a sarokban. Azután az ágyban fekvő férfihoz fordult, és legnyájasabb mosolyával kérdezte:

– Nagyon rázós volt odabent, ugye?

– Maga mondta.

– Mióta van itt?

Harrim vállat vont.

– Egy hete, két hete, nem is tudom. Talán már több is attól. Nem tudom pontosan, csak találgatok. Azóta a...

És elnémult.

– A kiállítás óta? – faggatta Sheerin.

– Igen, amióta fölűttem arra a kocsira.

– Egy-két hétnél már valamivel több idő telt el azóta – mondta Sheerin.

– Tényleg? – Harrim tekintete fátyolossá vált. Nem kívánta tudni, mióta van pontosan a kórházban.

A pszichológus taktikát váltott.

– Fogadni mernék, álmában sem gondolta, hogy eljön még az idő, amikor visszakíváncozik a dokkokhoz, mi?

A beteg elfintorodott.

– Szóval szóra így igaz! Nagy ég, mit nem adnék, ha már hónap ládákat hajigálhatnék!

Lenézett a kezére. Nagy, erős kéz volt, vaskos, tömpe ujjakkal, az egyik elgörbült valami régi sérülés emlékeként.

– Elgyengülök ettől a sok fekvéstől. Amire visszamehetek dőgozni, már semmi-re se leszek jó.

– Akkor miért nem megy el innen? Csak föl kell kelnie, felvennie az utcai ruháját, és viszontlátásra.

Kelariten figyelmeztetőleg mormogott a sarokból. Sheerin visszaintett, hogy maradjon csendben.

– Miért nem teszi? Hiszen nem fogoly.

– De ha megtenném... ha megtenném...

A dokkmunkás hangja elcsuklott.

– Miért, mi történne, ha megtenné? – kérdezte Sheerin.

Harrim elnémult, s fejét lehorgasztva, összevont szemöldökkel meredt maga elé. A szavakat keresgélte, de nem lelte a megfelelőt. A pszichológus türelmesen várakozott. Végül a betegnek sikerült kinyögnie:

– Nem tudok kimenni. A... a... a Sötétség miatt – mondta nagy lelki tusa után.

– A Sötétség miatt – ismételte Sheerin komoran.

A szó úgy függött közöttük, akárha kézzelfogható tárgy lenne.

A beteg zavartnak látszott, s mintha szégyellte volna magát. Sheerinnek eszébe jutott, hogy a Harrim osztályába tartozók nemigen vették szájukra ezt a szót finomabb társaságban. Számukra ez a kifejezés, ha nem is káromkodásnak, mindenestre istenkáromlásnak számított. Lagashon senki sem gondolt szívesen a Sötétre. Minél kevesebb iskolája volt azonban valakinek, annál félelmetesebbnek érezte a gondolatot, hogy a hat kedves nap egyszerre tűnik el az égről, s a világ Sötétségbe borul. Ez egészen egyszerűen elképzelhetetlen volt.

– Igen, a Sötétség miatt – mondta tovább Harrim. – Attól félek, hogy... ha kimegyek, újra Sötét vesz körül. Igen, hogy újra Sötétség lesz körülöttem.

– Teljes tünetátforduláson esett át az elmúlt pár hét alatt – súgta Kelariten a sarokból. – Eleinte homlokegyenest ellentétesen viselkedett. Csak akkor volt hajlandó bemenni valahová, ha benyugtatózták. Elsőnek tehát igen erős klausztrofóbia, aztán meg, bizonyos idő elteltével pont az ellentéte, tökéletes klausztrofilia lépett fel nála. Mi a gyógyulás jeleként értelmezzük.

– Meglehet, igaza van – mondta Sheerin. – De ha nem haragszik, folytatnám.

– Maga ment, ugye, elsőnek végig a Titkok Alagútján? – kérdezte gyöngéden Harrimtól.

– Még hozzá a legelső napon. – Valami büszkeségféle költözött a dokkmunkás hangjába. – A város nyerevényjátékot rendezett. Százan nyertek ingyen belépőt. Vagy egymillió sorsjegyet eladtak, és engem húztak ki ötödiknek. A feleségem, a fiam meg a két lányom, mind elgyöhettek velem. A legeslegelső napon.

– Elmondaná egy kicsit bővebben, milyen volt?

– Hát – mondta Harrim. – Tudja, az... – Egy pillanatra elakadt. – Tudja, életemben nem vótam azelőtt Sötétben. Még egy sötét szobában sem. Soha az életben! Az efféle nem érdekölt engem. Úgy nőttem föl, hogy mindig vót szent mécsünk a hálószobában, és amikor megházasodtam, persze én is gyújtottam. A feleségem is ezt szokta meg. A Sötétség nem természetes dolog. Isten ellen való.

– Mégis részt vett a sorsoláson.

– Na igen, egyszer az életben. Meg tudja, szórakozásként. Különleges alkalomból, az ünnep tiszteletére. Hisz a nagy kiállításról vót szó, a város főnállásának ötszázadik évfordulójáról, nem igaz? Mindenki vett sorsjegyet, én meg úgy gondoltam, ez valami más, biztosan remek muri lesz, különben mért építették vóna az Alagutat? Így hát vettem én is sorsjegyet. És amikor nyertem, mind irigyeltek a

dokknál, mind magának kívánta a jegyemet. Még olyan is vót, aki meg akarta venni tőlem... Nem uram, mondtam nekik, ebbiz nem eladó, ez az enyém meg a családomé, a mi jegyünk, bizony...

– Tehát ön nagy izgalommal várta, hogy bemehessen az Alagútba!

– Igen. Képzelteri.

– És hogyan esett a dolog? Hogyan kezdődött az utazás? Milyen érzés volt?

– Hát... – kezdte Harrim. Megnedvesítette ajkát, tekintete a távolba révedt. – Voltak ezek a kis kocsik, tuggya, amolyan fapadosak, nyitott fedelűek. Hatan fértek egybe, csak minket engedtek ötünket együtt, mert hogy egy család vótunk. Majdnem az egész kocsit betöltöttük, mért tettek vóna hát hozzánk egy idegent? Aztán, amikor beszálltunk, zene szólt, és megindultunk az Alagútba. Nagyon lassan ment az a kocsi, nem mint a sztrádán, épp csak vánszorgott előre. És már bent is vótunk az Alagútban. Azután... azután...

Sheerin újra várt.

– Folytassa! – mondta kisvártatva, amikor a dokkmunkás semmi jelét nem adta, hogy folytatni kívánná elbeszélését. – Meséljen róla! Tényleg nagyon kíváncsi vagyok, milyen volt.

– Aztán jött a Sötétség – mondta Harrim rekedten. Nagy keze reszketett ölében az emlékektől. – Úgy szállt ránk, mintha egy óriási kalapot borítottak vóna fölibénk, tuggya. És hirtelen vaksötét vót mindenütt. – Harrimnek most már vadul rángott a keze. – Hallottam, amint a fiam, Trinit, jókat nevet. Okos kis fickó az a Trinit. Fogadni mernék, azt hitte, hogy a Sötétség valami malacság lesz. Ezért hát nevetgélt, én meg mondtam neki, hogy fogja be a száját. Akkor meg az egyik lábnyom kezdett el ríni. Nyugtatgattam, mondtam, ne féljen, csak tizenöt perc az egész, hiszen kirándulni gyüttünk, nincs itt semmi félnivaló. És akkor... akkor...

Újra elhallgatott. Ezúttal Sheerin nem nógatta.

– Akkor úgy éreztem, a Sötétség bezárul körülöttem. Nem vót más, csak a Sötét... a Sötét... el nem tuggya képzelteri, milyen az... nem, nem tuggya elképzelteri... milyen szuroksötét... szuroksötét... – A férfi megrázkódott, egész testében rázta a zokogás.

– A Sötétség.. ó, istenem, a Sötétség..!

– Nyugodjék meg, ember! Itt nincs mitől félnie. Nézze, milyen szépen süt a nap! Ma négy nap van fenn, Harrim! Nono, csillapodjék!

– Hadd intézzem el – mondta Kellariten, aki menten a betegágy mellett termett, amint a zokogás elkezdődött. Kezében tű csillant. Harrim vaskos karjához érintette, a folyadék surrogva áramlott a vékony csőben. A dokkmunkás azonnal megnyugodott. Hátrahanyatlott párnáján, és üvegesen mosolygott.

– Most magára kell hagynunk – mondta Kellariten.

– De hisz épp hogy belekezdtem...

– Órákig nem tér magához. Menjünk inkább ebédelni.

– Igen, az ebéd – bólintott Sheerin bizonytalanul. Legnagyobb meglepetésére csaknem teljesen elvesztette étvágyát. Életében először fordult elő vele ilyesmi.

– És ez a legjobb erőben lévő betegük? – kérdezte.

– Igen, még ő a legnyugodtabb mind közül.

– Milyenek akkor a többiek?

– Egyikük teljesen katatóniás. A többit teletömjük nyugtatóval. Amint mondtam volt, az első stádiumban nem akarnak bemenni a szabadból. Amikor az Alag-

útból előkerültek, láthatóan semmi sem hibádzott náluk, a klausztrofóbia kivételével. Semmiféle épületbe nem voltak hajlandók betenni a lábukat, legyen az palota, családi ház, bérlakás vagy nyomortanya, kunyhó, viskó, sufni, sátor.

Sheerin mélyen megrendült. Valamikor a sötétség eredetű rendellenességekből doktorált. Ezért kérték fel éppen őt szakértőnek. De életében nem hallott még ilyen különöset.

– Nem hajlandók bemenni sehová? Hol alszanak akkor?

– A szabad ég alatt.

– Előfordult, hogy kényszerrel vitték be őket?

– Hogyne, persze. Amitől hisztériás rohamot kaptak. Olyan is akadt, aki öngyilkosságot kísérelt meg... mások a falba verték a fejüket, meg effélék. És csak kényszerzubbonyal vagy egy jó adag erős injekcióval tudtuk őket benntartani.

Sheerin a nagydarab rakodómunkásra pillantott – aki mostanára elszenderedett –, és a fejét csóválta.

– Szegény ördögök.

– Ez volt az első stádium. Harrim már a másodikban van, a klausztrofiliasban. Megszokta idebent, és az egész tünetegyüttes átfordult önmaga teljes ellentétébe. Biztonságban érzi magát itt a kórházban, hisz mindig ég a villany. Amúgy meg hiába látja az ablakon át, hogy süt a nap, fél kimenni. Azt hiszi, odakint sötétség várja.

– De hát ez képtelenség! – kiáltott fel Sheerin. – Kint soha nincs sötét!

Alig ejtette ki e szavakat, máris elszégyellte magát ostobaságáért. De Kellariten nem kegyelmezett.

– Ezt valamennyien tudjuk, dr. Sheerin. Minden épeszű ember tudja. Csakhogy az a baj az Alagutat megjártakkal, hogy többé nem épelméjűek, sajnos.

– Igen, értem – hebegte a pszichológus vörös arccal.

– Délután még megnézheti egy-két betegünket – mondta Kellariten. – Talán hozzásegítik, hogy új nézőpontra tegyen szert a problémával kapcsolatban. Holnap pedig átvisszük magát az Alagútba. A nehézségek ismeretében természetesen bezártuk ugyan, de a városatyák mindent elkövetnek, hogy újra megnyithassák. Megértem, hiszen hatalmas összegeket fektettek a vállalkozásba. Hanem, először talán ebédeljünk meg. Egyetért velem, doktor úr?

– Persze, az ebéd – mondta Sheerin, még inkább megcsappant lelkesedéssel.

4

A Saro Egyetem Obszervatóriumának óriás kupolája, mely oly fenségesen magasodott az Obszervatórium-hegy erdős lankái fölé, szikrázóan villogott a késő délutáni napfényben. Dovim kis vörös korongja már lebukott a látóhatár alá, Onos azonban még magasan állt a nyugati égbolton, s az eget kelet felől rézsút átszelő Trey és Patru is ragyogó fénysávokat festett a kupola hatalmas felületére.

Öt mérfölddel odébb, Saro Cityben Beenay 25, egy nyúlánk, mozgékony, élénk tekintetű fiatalember sürgölődött a kis lakásban, amit Raissta 717-tel, szerződéses házastársával osztott meg. Távozni készült, s könyveit, irományait pakolgatta.

Raissta, aki kényelmesen elnyújtózott a kis kanapé kopottzöld kárpitján, felnézett, és összevonta szemöldökét.

– Elmész, Beenay?

– Igen, az Obszervatóriumba.

– De hát még olyan korán van. Csak azután szoktál elindulni, hogy Onos lenyugszik. És addig még jó pár óra van hátra.

– Megbeszélésem van, Raissta.

A lány gyöngéd, csábító mosollyal nézett rá. Nemrég végezték el az egyetemet, húszas éveik végén jártak. Mindketten tanársegédek voltak: a fiú asztronómus, a lány biológus. Alig hét hónapja kötötték meg a házassági szerződést, kapcsolatuk első, izgalmas szakaszát élték tehát. Életük mégsem volt teljesen zökkenőmentes. Beenay rendszerint késő éjszaka dolgozott, amikor kevesebb nap volt az égen. Raissta inkább fényes nappal volt csúcsmódban, amikor a ragyogó Onos vetette a világra arany sugarát.

Az utóbbi időben a fiú mind több és több időt töltött az Obszervatóriumban, így lassan már alig voltak ébren egyszerre. Beenay tudta, milyen nehéz ez a lánynak, hisz neki magának sem volt könnyű. Mindazonáltal munkája – Lagash keringését tanulmányozta – sokat követelt. Mind ismeretlenebb vidékekre csábította, ami felvillanyozta, ugyanakkor meg is ijesztette. Csak pár hetet bírjon még ki Raissta... néhány hónapot, és azután...

– Nem maradhatnál mégis egy kicsit? – kérlelte a lány.

Beenay szíve összeszorult. Raissta a „gyere-játsszunk-egyet” tekintetével nézett rá. Nem volt könnyű ellenállni neki, az igazat megvallva nem is igen akart. Yimot és Faro azonban várta.

– Mondtam már. Meg..

– ...beszélésem van, igen. Nos hát, nekem is. Veled.

– Velem?

– Tegnap azt mondtad, ma délután szabad vagy. És én hittem neked, tudod-e? Összekapartam, amennyi időt csak tudtam... délelőttre tettem a labormunkámat. Ami azt illeti, épp most, hogy...

Egyre rosszabb, gondolta Beenay. Eszébe jutott, hogy valóban mondott valamit a mai délutánról, mert teljesen kiment a fejéből, hogy találkoztát beszélt meg a két, nála jóval fiatalabb diákkal.

Raissta duzzogni kezdett, noha továbbra is mosolygós arccal: ezt a trükköt az idők folyamán sikerült mesterfokra fejlesztenie. Beenay egyszeriben elfeledkezett Faróról és Yimotról, és a legszívesebben röpült volna a karjai közé. Ám ha enged a csábításnak, jó egy órát késik a találkozóról, ami nem lett volna tisztességes eljárás. Az is lehet, hogy két órát.

Ráadásul el kellett ismernie, alig várja, hogy megtudja, vajon a diákok számításai egyeznek-e az övéivel.

Gyakorlatilag egyenlő erők mérköztek egymással ebben a lelki kötélhúzásban: Raissta ellenállhatatlan vonzereje állt az egyik oldalon, másfelől pedig a sürgető vágy, hogy mihamarabb nyugvópontra jusson egy nagy horderejű tudományos kérdésben. S noha időre várták, Beenay némi zavarral fedezte fel, hogy valamiképpen Raisstának is elkötelezte magát – ami persze nemcsak becsületbeli ügy volt, hanem örömet is okozott.

– Hallgass ide! – mondta, s a kanapéhoz lépve kezébe vette felesége kezét. – Nem lehetek két helyen egyszerre, ez ugye világos? És tegnap egyszerűen megfeledkez-

tem róla, hogy Faro és Yimot ma jön hozzám az Obszervatóriumba. De kössünk üzletet. Hadd menjek fel most, hogy elintézzem velük a dolgomat, aztán lelépek, és néhány óra múlva itthon is vagyok. Na, mit szólsz hozzá?

– Ma este az aszteroidákat kell fényképezned – felelte a nő változatlanul duzzogva, s ezúttal már a mosoly is eltűnt az arcáról.

– A fenébe is! Megkérem majd Thilandát, hogy csinálja meg a fényképfelvételeket helyettem. Vagy Hikkinant. Vagy valaki mást. Onos-nyugtára hazajövök, erre szavamat adom!

– A szavadat?

Beenay megragadta a lány kezét, és hamiskás mosolyt villantott rá.

– És meg is tartom. A fejemet rá. Rendben? Ugye, nem haragszol?

– Hát...

– Amilyen gyorsan csak tudom, lerendezem a dolgot a diákokkal.

– Ajánlom is.

Mikor a férje folytatta készülődését, Raissta megkérdezte:

– Mi ez az égetően sürgős ügy ezzel a két fickóval?

– Labormunka. Gravitációs vizsgálatok.

– Nekem biz' csöppet sem hangzik olyan halaszthatatlanul fontosnak, meg kell mondjam.

– Én is abban reménykedem, talán végül kiderül, hogy nem is olyan fontos, mint amilyennek gondolom – felelte Beenay. – Ezt azonban mihamarabb meg kell tudnom.

– Bárcsak tudnám, miről beszélsz!

A férfi az órájára pillantott. Maradt még néhány perce az indulásig, mély lélegzetet vett hát, és nekifogott a magyarázatnak:

– Ugye, tudod, hogy mostanában Lagash Onos körüli keringését vizsgálom?

– Természetesen.

– Helyes. Pár hete valami eltérésre bukkantam. Az orbitális adataim nem felelnek meg az Egyetemes Tömegvonzás Elméletének. Mondanom sem kell, ellenőriztem az eredményeimet, de újra ugyanazt kaptam. És ugyanaz jött ki másodjára, harmadjára is. Mindig ugyanaz az eltérés, akármilyen számítási módszerhez folyamodtam.

– Jaj Beenay, úgy sajnállak! Tudom, milyen rengeteget dolgoztál ezen, és most kiderül, hogy a következtetéseid hibásak...

– És mi van, ha nem azok?

– De azt mondtad...

– Egyelőre képtelen vagyok eldönteni, a számításaim helyesek-e vagy sem. Tudomásom szerint azok, noha akkor fogalmam sincs, hol a hiba. Kismilliószor leellenőriztem mindent, és mindig ugyanarra az eredményre jutottam, akármiféle ellenőrzéssel próbálkoztam is. Viszont ez az eredmény egyszerűen lehetetlen. Egyelőre nincs más magyarázatom, csak az, hogy bár későbbi levezetéseim hibátlanok, maga a kiindulópontom téves. Ez esetben természetesen nem kaphatok helyes választ. Nyilván elsiklottam valami alapprobléma felett, talán már a posztulátumok felállításánál. Példának okáért, ha rosszul adjuk meg egy bolygó tömegét, hiába számolunk aztán pontosan, rossz pályáiv jön ki az adott bolygóra. Tudsz követni?

– Eddig igen.

– Ezért megbíztam hát a problémával Farót és Yimotot, anélkül hogy megmondtam volna nekik, miről is van szó tulajdonképpen. Megkértem őket, végezzék el elejétől végig a számításokat. Okos srácok, számíthatok a pontosságukra. Amennyiben nekik teljesen más kiindulópontból ugyanaz jön ki, mint nekem, akkor az én eredményeim is helyesek.

– De hát hogy lehetnének helyesek, Beenay? Nem azt mondtad, hogy az eredményeid ellentmondanak az Egyetemes Tömegvonzás Törvényének?

– És mi van akkor, ha az Egyetemes Törvény rossz, Raissta?

– Tessék? Hogy mi?

A lány halálos döbbenettel meredt Beenay-re.

– Érted már? – mondta a férje. – Ezért olyan sürgős, hogy megtudjam, mire jutott ez a két kölyök.

– Nem – felelte Raissta. – Egy csöppet sem értem.

– Később még beszélünk róla. Megígérem.

– Beenay – kérlelte sírósan a felesége.

– Mennem kell. De amint tudok, hazajövök. A szavamat adom, Raissta!

5

Siferra csak annyi szünetet engedélyezett magának, hogy felragadjon egy csákányt és egy ecsetet a felszerelések sátrából. A raktárat ugyan fölborította a homokvihar, de a benne lévő munkaeszközök jobbára sértetlenek maradtak. Imigyen felfegyverkezve már kapaszkodott is fölfelé Thombo-hegyen, miközben Balik nehézkösen fújtatott a nyomában. A fiatal Eilis 18 is elővackolódott mostanára a szikla mögötti menedékből, s a domb lábától bámult föl rájuk. Thuvvik a munkások csapatával valamivel távolabb toporgott, és a fejét vakarta zavarában.

– Vigyázzon! – szólt oda Siferra Baliknak, amikor elérte a tágas barázda száját, melyet a homokvihar hasított a földhányásba. – Csinálok egy próbavágást.

– Nem volna jobb előbb lefényképeznünk, azután...

– Mondtam, hogy vigyázzon! – felelte a régésznő élesen, amint csákányát a domboldalba vágta, s jókora földzuhatagot zúdított kollégája nyakába. A férfi homokot köpködve ugrott félre.

– Elnézést – mondta Siferra, de föl sem pillantott munkájából. Másodszor is belevágott a domboldalba, tovább szélesítette a barázdát. Maga is tudatában volt annak, hogy nem a legszakszerűbb módszer ez a kelekótya vagdalkozás. Mestere, a nagy Shelbik bizonyára forog most a sírjában. Tudományuk megalapítója, az áhítattal emlegetett Galdo 221 pedig kétségkívül szomorú fejcsóválás közepette tekint le rá a régészek panteonjából.

Ám ha az érem másik oldalát nézzük, mind Shelbik, mind Galdo feltárhatta volna a Thombo-hegy titkát, bármi legyen is az. Mégsem tették meg. Ha így elragadja az izgalom, és a kelleténél meggondolatlanabban lendül támadásba, meg kell neki bocsátaniuk. Most, hogy a szerencse kerekének furcsa fordulata folytán a vihar ahelyett, hogy romlást hozott volna rájuk, ezzel a fantasztikus lelettel ajándékozta meg őket – amitől nem karrierje eltíprása, de váratlan felívelése várható –, Siferra

nem bírta tovább türtőztetni magát. Nem, nem várhat egy pillanatot sem! Muszáj megtudnia, mit rejteget a domb mélye.

– Nézze csak... – mormogta, miközben jókora adag haszontalan réteget rúgott félre, és ecsetével dolgozott tovább. – Itt, pontosan a küklópikus város alapzatának szintjénél van egy elszenesedett réteg. A település feltehetően földig égett annak idején. De ha lejjebb néz egy kicsit, látja, hogy mindjárt a tűzvonal alatt kezdődik egy keresztvonalkás stílusú város... a felső város lakói egyszerűen a régebbi tetejébe emelték a maguk monumentális építményeit...

– Siferra – szólalt meg Balik feszengve.

– Tudom, tudom. Csak meg akarom nézni, mi van itt. Szúrópróbaként, aztán a többit csináljuk tovább rendesen.

Érezte, hogy patakokban szakad róla a verejték. A szeme is belefájdult az izgalomba.

– Ezt nézze! Még csak a domb tetején járunk, és máris van két városunk. Erős a gyanúm, ha egy kicsit jobban megkaparjuk ezt a kupacot, úgy valahol a keresztvonalkás kultúrréteg táján, akkor... igen! Igen, meg is van! Szent Sötétség, nézzen már oda, Balik! Odanézzen!

És diadalmasan mutatta csákánya nyelvél.

Újabb sötét faszéncsík tárult szemük elé a keresztvonalkás stílusú épületek alapzata közelében. A második szintet is tűz emésztette hát föl, szakasztott, mint a küklópikusat. S nagyon úgy fest a dolog, hogy alatta megint másik, még régebbi település romjai találhatók.

Most már Balik is lázba jött. Együtt dolgoztak tovább – félúton a széthányt dombtető és a talaj szintje között –, hogy eltávolítsák a földhányás felszínét. Eilis felkiabált hozzájuk, hogy „Lagash szerelmére mi az ördögöt művelnek”, de meg sem hallották. Emésztő kíváncsiságtól hajtva hamarosan átvágták magukat a századok során feltorlódott homokrétegen, minden csákányvágással mélyebbre hatolva...

– Maga is látja? – kérdezte Siferra.

– Igen, egy újabb település. Meg tudná mondani, miféle építészeti stílus ez?

Siferra vállat vont.

– Nekem teljesen ismeretlennek tűnik.

– Mert hogy nekem is. Mindenesetre, nagyon régi lehet.

– Ehhez nem fér kétség. De azt hiszem, találunk még ennél régebbi kultúrréteget is bőven. – Siferra lekémlelt a domb tövébe. – Tudja, mi a véleményem, Balik? Hogy öt, hat, hét, akár nyolc város is van itt egymás hegyén-hátán. Akár egész élettünkön át áshatunk ennél a dombnál!

A két régész összenézett.

– Most már hagyjuk abba, és csináljunk néhány fotót! – mondta a férfi csöndesen.

– Igen, hagyjuk abba! – Siferra hirtelen megnyugodott. Elég ebből az összevissza vagdalkozásból, gondolta. Ideje, hogy visszaváltozzunk szakemberekké. Ideje, hogy végre tudósként szemléljük a dombot, s ne úgy mint valami aranyásó, vagy újságíró.

Hadd fényképezze csak le Balik először minden oldalról. Aztán talajmintákat veszünk a felszíni rétegből, fölverjük az első póznákat, és végigcsináljuk az ilyenkor szokásos előmunkálatokat.

Utána pedig jöhet a próbaárok – keresztbe a dombon –, amiből némi fogalmat alkothatunk arról, mit is találtunk valójában.

S ha ennek is vége, gondolta, réteget réteg után hámozunk le. Szétszedjük az egészet, amíg csak szűz talajt nem érünk. És akkor, fogadkozott magában, többet tudunk majd Lagash őstörténetéről, mint a világ minden régésze együttvéve.

6

– Minden előkészületet megtettünk, hogy ellenőrizhesse a Titkok Alagútját, dr. Sheerin. Várjon ránk egy óra múlva a szálló előtt, magáért megyünk autóval – mondta Kelariten a kagylóba.

– Rendben – válaszolta Sheerin. – Akkor egy óra múlva.

A kövérkés pszichológus letette a telefont, és ünnepélyesen bámulta tükörképét az ágyával szemközti tükörben.

Az arc, amely visszanézett rá, igencsak gondterheltnek látszott. A férfi soványnak, nyúzottnak érezte magát; meg kellett paskolnia orcáit, hogy megbizonyosodjék önnön létezéséről. Igen, az arcával nincs semmi hiba, piros és telt, mint mindig. Nem fogyott egy unciát sem, csak úgy képzeli.

Rosszul aludt, ha aludt egyáltalán – neki legalábbis úgy tűnt, szemét sem hunyta le egész éjjel –, előző nap pedig épp csak piszkálta az ételt. Ami azt illeti, most sem volt éhes. A reggeli gondolata a legcsekélyebb vonzerőt sem gyakorolta rá. Még soha nem fordult elő vele ilyesmi!

Talán a Kelariten boldogtalan betegeivel való tegnapi beszélgetésnek köszönheti levertségét, tűnődött.

Vagy egyszerűen csak megrémítette, hogy át kell mennie a Titkok Alagútján?

Mi tagadás, a tegnapi három vizit nem volt éppen leányálom. Régen távol került már a klinikumtól, s a Saro Egyetem tudósi körében eltöltött idő szemlátomást aláásta szakmai távolságtartását, amellyel a gyógyítás nagymesterei az együttérzés és szájalom ellen vértetik fel magukat. Maga is meglepődött, milyen lágyszívűvé, érzékeny lelkűvé vált az idők során.

Az az első beteg, Harrim, a rakodómunkás – hogy az milyen keménykötésű fikónak látszott! Mégis, elég volt tizenöt percet eltöltenie a Titkok Alagútjában, hogy már a trauma emlékének felidézése is hisztériás rohamba kergesse. Rettenetesen szomorú ez az egész!

És a másik kettő, akiket délután látott, még rosszabb bőrben volt. Gistin 190 – bájos, törékeny tanárnő, nagy, sötét, okos szemekkel – végigsírta az egész beszélgetést, s noha eleinte tisztán és tagoltan ejtette a szavakat, pár mondat után beszéde zavaros hablatyolásba fulladt. Chimmilit 97 pedig, a középiskolás sportbajnok, megjelenését tekintve tökéletes emberpéldány... no, nem felejtí el egyhamar, hogyan reagált a kölyök, amikor megkísérelte felhúzni a rolót a szobájában. Hiába szórta derús fényét Onos a nyugati égbolton, a nagy melák kamasz egyre csak azt ismételtette: „a Sötétség... jaj, a Sötétség”, és rekordsebességgel bemászott a tulajdon ágya alá!

A Sötétség... a Sötétség...

Most pedig, gondolta borúsan Sheerin, rajtam a sor, hogy átkeljek a Titkok Alagútján.

Természetesen nemet is mondhatott volna. A Jonglor Városi Tanácsával kötött konzultációs szerződés nem kívánta meg, hogy elméje épségét kockáztassa. Máris értékes szakvéleményt nyújthatna be, nem kellene feltétlenül a bárd alá hajtania fejét.

Valami mégis lázadott benne a nyúl szívűség ellen. Ha más nem, hát a szakmai büszkeség taszította az Alagút sötétjébe. Elvégre azért jött ide, hogy a tömeghisztéria jelenségét tanulmányozza. Nem csupán a jelenlegi áldozatok gyógyításában kell segédkeznie, de az újabb tragédiák megakadályozásában is. Ugyan mi jogon adhatna láttelepet az Alagút áldozatairól beható esettanulmányok hiányában? Hiába, mennie kell. Ha most visszalépne, az szakmai árulásnak számítana.

Azt sem akarta, hogy bárki – akár ezek a jonglori ismeretlenek – gyávasággal vádolhassa. Visszaemlékezett arra, mivel csúfolták gyerekkorában: „Dagi gyáva! Dagi gyáva!” Mindezt azért, mert nem akart fára mászni, ami nyilvánvalóan meghaladta a nehézkes, esetlen kisfiú testi erejét.

Dagi azonban korántsem volt gyáva. Sheerin ezt pontosan tudta. Elégedett volt önmagával, józan, kiegyensúlyozott egyéniségével. Egyszerűen nem akarta, hogy embertársai téves következtetéseket vonjanak le csöppet sem hősiességéből.

Mellesleg, az Alagutat megjártak alig tíz százaléka mutatta bárminemű érzelmi zavar jeleit, s ezek feltehetően a túlérzékenyek közül kerültek ki. Neki viszont, a lelki egészség és egyensúly mintapéldányának, igazán nincs mitől félnie.

Nincs... mitől... félni...

Addig ismételte e szavakat, míg csaknem teljesen megnyugodott.

Ennek ellenére nem talált vissza megszokott, kedélyes énjéhez, amint lefelé ballagott a lépcsőn, hogy a szálloda előtt megvárja a kórházi autót.

A kocsiban Kellariten kuporgott Cubello és egy Varitta 312 nevezetű, fenyegető külsejű hölgy társaságában, akit az Alagút tervező mérnökeként mutattak be. Sheerin szívélyesen, szélesen mosolyogva kezét rázott mindőjükkel, s remélte, viselkedése természetesnek hat.

– Milyen kellemes napunk van egy kis vidámparki sétához – próbálkozott a jovialis hangnemen.

Kellariten furcsálkodva nézett rá.

– Örülök, hogy ilyen jókedvű. Jól aludt, dr. Sheerin?

– Köszönöm, remekül... már a körülményekhez képest, persze. A tegnap látottak után...

– Ennyire borúlátó hát a felgyógyulásukat illetően? – kérdezte Cubello.

– Szeretnék hinni benne – felelte bizonytalanul a pszichológus.

Az autó akadálytalanul haladt az utcák során.

– Huszonöt perc múlva elérjük a Centenáriumi Kiállítás területét – mondta Kellariten. – Maga a Kiállítás tele van emberrel... ez mindennap így megy... elkerítettünk azonban egy jó darabot a vidámparkból, hogy zavartalanul dolgozhassunk. A

Titkok Alagútja, mint maga is jól tudja, bezárt, amióta a problémák teljes mélységükben nyilvánvalóvá váltak.

– A halálesetekre céloz?

– Ezek után természetesen nem üzemeltethettük tovább az Alagutát – szólt közbe Cubello. – De tudnia kell, hogy már korábban fontolgattuk a lezárását. Előbb azonban el kellett döntenünk, hogy a tapasztalt érzelmi károsodások valóságosak-e, vagy csupán tömeghisztériával állunk szemben.

– Megértem – jegyezte meg Sheerin szárazon –, hogy a Városi Tanács csak igen nyomós okkal csukott be egy ilyen jövedelmező vállalkozást. Ilyen okot pedig nem találtak mindaddig, amíg egy tucat látogató szörnyet nem halt ijedtében.

A kocsiban szinte megfagyott a levegő.

Kelariten szólalt meg egy idő után.

– Az Alagút nem csupán jövedelmező vállalkozás volt. A Kiállítás csaknem minden látogatója szeretett volna bejutni, dr. Sheerin. Úgy tudom, naponta több ezer embert kellett visszautasítani.

– De hát a nyitás napjától mindenki tudta, hogy az Alagutát megjártak egy része, mint például Harrim és családja, súlyos pszichózisban került elő!

– Éppen ezért, doktor úr – szólt közbe Cubello.

– Hogy mit mond?

– Bocsásson meg, hogy belekontárkodom a mesterségébe – folytatta az ügyvéd kenetteljesen –, de hadd hívjam föl a figyelmét, milyen hatalmas vonzerőt jelent a félelem, feltéve persze, ha úgymond, része a játéknak. Az újszülött három dologtól fél: az erős zajoktól, a leeséstől és a tökéletes sötétségtől. Ezért tartják később a gyerekek mulatságosnak, hogy ráugorjanak valakire, és a fülébe kiáltsanak. Ezért olyan nagy szórakozás a hullámvasút. És ezért tülekedtek annyian a Titkok Alagútja bejáratánál. Hiába kerültek elő az emberek reszketve, a félelemtől félholtra váltan a Sötétből, ez nem csökkentette a sorban állók számát. Sőt a tény, hogy páran erős sokkot kaptak, csak fokozta az Alagút népszerűségét.

– Mert mindenki azt gondolta, majd ő megmutatja, milyen kemény legény?

– Pontosan, doktor úr.

– És amikor már nem csupán zaklatott lelkiállapotról volt szó, de néhányan meg is haltak? Ha a Kiállítás igazgatói halogatták is az Alagút lezárását, képzelem, mennyire megfogyatkoztak a látogatók, amint a haláleseteknek híre ment.

– Ellenkezőleg – mosolygott Cubello diadalmasan. – Ugyanaz a lelki mechanizmus dolgozott tovább, csak még erőteljesebben. Végül is, ha egy szívbeteg is nekiindult az Alagútnak, hát saját kockázatára tette – s csak azt kapta, amit megérdemelt. A Városi Tanács hosszan tárgyalta a kérdést, végezetül aztán minden látogatónak orvosi vizsgálaton kellett átesnie, mielőtt a kocsiba ülhetett volna. Ez persze még inkább megnövelte az eladott jegyek számát.

– Akkor miért csukták be az Alagutát? – kérdezte Sheerin. – A szavai alapján fantasztikusan mehetett az üzlet: Jonglortól Khubanarig kígyózott a sor a főbejáratnál, míg a túloldalon folyamatosan potyogtak kifelé a hullák.

– Dr. Sheerin!

– Igen, miért zárták hát be, ha a halálesetek senkit sem zavartak?

– A felelősségbiztosítás, tudja – morogta Cubello.

– Na persze.

– Az ön iménti vérfagyasztó költői képe ellenére, halálesetre csak a legkritkább esetben került sor, három, esetleg öt alkalommal. Az elhunyt családja megfelelő kárpótlásban részesült, és az ügyet lezárták. Végző soron nem annyira a halálozási arány jelentett problémát számunkra, inkább a tartósan sérült túlélők száma. Kiderült, hogy némelyikük hosszabb távú kórházi kezelésre szorul, ami folyamatos kiadást, költségeket jelentett mind a Városi Tanács, mind a biztosítók számára.

– Értem – bólintott Sheerin dühösen. – Ha egyszerűen lefordulnak a székről az Alagútból kijőve, az csupán egyszeri költség. Mindössze a hozzátartozókat kell megvásárolni, és vége. Ha viszont hónapokon, akár éveken keresztül rontják a levegőt egy-egy közintézményben, az már meggondolandó.

– Ha élesebben is fogalmazott a kelleténél – felelte Cubello –, a Városi Tanács végző soron mégis erre a következtetésre jutott.

– Dr. Sheerin mintha egy kicsit harapós kedvében volna ma reggel – fordult Kelariten az ügyvédhez. – Talán az Alagúton való átkelés gondolata zaklatta föl ennyire.

– A legkevésbé sem – vágta rá Sheerin túlon túl gyorsan.

– Remélem, érti, kedves doktor úr, hogy nem olyan égetően szükséges...

– De igen – mondta Sheerin.

Csönd ülte meg az autót. Sheerin sötét ábrázattal kandikált ki az elsuhanó tájra: a különös növésű, göcsörtös, pikkelyes kérgű fákra, a virágba borult bokrokra, ahol a szirmok bizarr fémszín árnyalatokban tündököltek, s a magas, szűk, csúcsos eresztű házakra. Az egész tartomány valamiért igen-igen barátságatlanak tűnt a szemében – nem szólva erről a mézesmázos modorú, cinikus társaságról, akiket most el kell viselnie. Bárcsak már otthon lennék Saróban, gondolta magában.

Először azonban ott van... a Titkok Alagútja.

A Jonglori Centenárium Kiállítás óriási parkosított területen húzódott, közvetlenül a város mellett. Egymagában is kisebbfajta városnak számított, s a maga módján kifejezetten látványosnak bizonyult. A pszichológus szökőkutakat, árkádokat látott maga körül. A kőkemény, irizáló műanyag falak csillámló rózsaszínből, türkizkékben játszottak, szinte elvakították. A nagy kiállítási csarnokokban Lagash minden tartománya fölhalmozta műkincseit, műszaki és tudományos csodáit. Bárhová is nézett, mindenütt valami szokatlanon, tetszetősön akadt meg a tekintete. Az elegáns, csillogó sugárutakon, sétányokon hatalmas embertömeg hullámzott: ezrek és ezrek, de talán százezrek is.

Egész életében azt hallotta, hogy a Jonglori Centenárium Kiállítás egyike a világ csodáinak, és most a saját szemével is meggyőződhetett e kijelentés igazáról. Már a pusztán tény is, hogy itt van, és láthatja, ritka szerencsének számított. A kiállítás ugyanis csak évszázadonként egyszer nyitott ki három évre – a város alapításának minden századik évfordulóján –, s úgy hírelett, hogy ez, az ötszáz éves fennállást ünneplő rendezvény mind közül a legpompázatosabb. A pszichológust szinte gyermeki izgalom járta át, amint végiggördültek a gondosan nyírt sétautakon. Remélte, lesz még módja egyedül is kijönni ide az elkövetkező napokban.

Menten megváltozott azonban a hangulata, amikor kocsijuk, mely csupán a kiállítás szélét érintette, hirtelen a vidámpark hátsó bejárata elé kanyarodott. A területből, mint Kelariten mondotta volt, jókora karéjt elkülönítettek, s míg a kis társaság a Titkok Alagútja felé vonult, ingerült tömeg kémlelte őket a kordon túl-